

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

ÅRSMELDING 2020

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

1. Organisasjonen

1.1 Medlemsutviklingen

Kommunesammenslåinger med virkning fra 2020 reduserte medlemstallet til FKT med 32 prosent, fra 206 til 156 (130 kommuner, 4 fylkeskommuner og 22 sekretariat). Etter aktiv rekruttering i 2020, er vi nesten tilbake til 2019-nivået med 201 medlemmer per 1. januar 2021 (173 kommuner, 7 fylkeskommuner og 21 sekretariat). Vi har i hovedsak rekruttert tilbake sammenslåtte kommuner, men 10 er helt nye.

FKTs reelle markedsandel i dag er litt under 50 prosent. Medlemsandelen varierer fra fylke til fylke. Dekningsgraden er høyest i Rogaland og Vestland og lavest Agder.

1.2 Den økonomiske situasjonen i FKT

Årsregnskapet for 2020 viser at FKT har en egenkapital på kr 1 510 636,- og et positivt driftsresultat på kr 135 118,- mot budsjettert positivt driftsresultat på kr 7 458,-.

Vi mistet et budsjettert overskudd i forbindelse med arrangementer som ble avlyst på grunn av nedstengningen våren 2020. Dette hentet vi inn igjen først og fremst ved lav reiseaktivitet og sparte kostnader i forbindelse med styremøter og arbeidsgrupper.

1.3 Styret

Styret har hatt 7 ordinære styremøter i 2020. Det er behandlet 93 styresaker og 29 referatsaker. Bortsett fra styremøtet i januar, har møtene vært en kombinasjon av fysiske møter og fjernmøter. I august og oktober møttes noen hhv i Oslo og på Gardermoen. Protokoller fra styremøtene blir fortløpende publisert på medlemssidene på hjemmesiden.

Styrets sammensetting:

Leder	Tage Pettersen (2020-22)	Leder kontrollutvalget, Moss kommune
Nestleder	Einar Ulla (2020-22)	Seniorrådgjevar, sekretariatet for kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune
Styremedlem	Marit Gilleberg (2020-22)	Kontrollutvalget, Tolga kommune
Styremedlem	Bård Hoksrud (2020-22)	Leder kontrollutvalget, Bamble kommune
Styremedlem	Tom Øyvind Heitmann (2020-21)	Rådgiver, Kusek IKS, Vest-Finnmark
Styremedlem	Liv Tronstad (2019-21)	Seniorrådgiver Konsek Trøndelag IKS

Varamedlemmer:

Vara (1) Pol.	Terje Engvik (2020-22)	Medlem kontrollutvalget, Sunnfjord kommune
Vara (2) Pol.	Sven Castberg (2020-22)	Leiar kontrollutvalet, Ørsta kommune
Vara (1) Sekr.	Kjell Tore Wirum (2019-21)	Seniorrådgiver, Viken kontrollutvalgssekretariat IKS
Vara (2) Sekr.	Jane Anita Aspen (2019-21)	Daglig leder, Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal

Styrets «bli kjent-møte» i juni. Her var også to vararepresentanter til stede.

1.4 Sekretariatet

Forum for Kontroll og Tilsyn har hatt eget sekretariat og en generalsekretær siden 1.1 2018. Sekretariatet er lokalisert i Oslo, Kristian August gate 14. Her er vi lokalisert sammen med to ideelle organisasjoner (Transparency International Norge og Tax Justice Norge) og to bedrifter (Viis AS og Vennerød Forlag As). Til sammen er vi 9 personer i kontorfellesskapet.

Generalsekretæren har deltatt på følgende eksterne digitale arrangement:

- «Tillitsskapende kommuner», arrangør KMD, 22. september
- «Økonomisk kriminalitet i kommuner og fylkeskommuner» arrangør Inyett, 30. oktober
- «Høstkonferanse» for kontrollutvalg arrangør Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat, 11. november.
- «Sekretariatssamling» arrangør NKRF, i 12. -13. november.
- «Antikorrupsjon i en krisetid» arrangør TI Norge, 17. november
- «Korrupsjonsrisiko ved fusjoner og oppkjøp» arrangør TI Norge, 10. desember

1.5 Aktiviteten i 2020

Aktiviteten i 2020 har vært preget av Covid-19 pandemien. Både sekretariatskonferansen i mars og fagkonferansen i juni ble avlyst.

Årsmøtet ble avholdt digitalt 3. juni.

Høsten var mer normal med et fysisk og et digitalt arrangement: Kontrollutvalgslederskolen var først planlagt i april, men pga. smittesituasjonen ble den utsatt til oktober. Vi gjennomførte også et webinar om håndtering av media i desember. Webinaret var et samarbeid med NKRF.

En sentral del av arbeidet i sekretariatet i 2020 har vært arbeidet med veiledere og strategi. Disse aktivitetene har også preget styrets arbeid.

2. Fagkonferanser og kurs

2.1 Kontrollutvalgslederskolen 2020, 27.-28. oktober

I handlingsplanen er et av målene å utvikle og gjennomføre opplæringstiltak utenom de tradisjonelle konferansene.

Kontrollutvalgslederskolen er et resultat av styrets strategiarbeid i 2016-17. Tanken er at skolen skal være et permanent årlig tilbud med ulikt innhold. Temaene i 2020 var Lukking og åpning av møter, habilitet og henvendelser til kontrollutvalget. Det var viet god tid til gruppediskusjon av caseoppgaver. Det var ca.45 deltakere på arrangementet.

[Her finner du mer om det faglige innholdet](#)

Statssekretær Paal Pedersen, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Kontrollutvalgsleder Petter Schou, Indre Østfold kommune, KU-lederskolen 2020

2.2 «Slik takler du mediene», 1. desember

Kurset var digitalt og ble arrangert i samarbeid med NKRF. Målsettingen med kurset var å gi fortrinnsvis kontrollutvalgsledere og ledere av revisjonen innsikt i hvordan mediene jobber. Videre var hensikten å bidra til økt trygghet i møte med pressen, og hvordan man kan selge inn en sak til mediene. Det var ca. 35 deltakere på arrangementet.

[Her finner du mer om det faglige innholdet](#)

3. Opplæring og veiledning

I 2020 har FKT hatt flere arbeidsgrupper i gang som har jobbet med veiledere:

[Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen](#)

Arbeidsgruppen bestod av styremedlem og leder for arbeidsgruppen Einar Ulla, Tor-Harald Hustad, kontrollsjef Møre og Romsdal fylkeskommune og generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen.

Gruppens mandat var å utarbeide en mal for innhold og format på kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen.

Veilederen ble sendt på høring i desember. I forbindelse med høringsprosessen ble det avholdt et digitalt møte med en referansegruppe og et høringsmøte der alle medlemmene ble invitert. Det møtte ca. 40 personer på høringsmøtet.

Referansegruppen bestod av kontrollutvalgssekretærene Arnar Helgheim SEKOM-sekretariat, Mette Jensen Moen Rogaland fylkeskommune, Benedikte Muruvik Vonen Vetaks IKS og Bjørn Gulbrandsen ØKUS KOF. Veilederen var ferdig i februar 2020.

[Internkontroll og risikohåndtering i sekretariatene](#)

På bakgrunn av innspill fra flere av våre medlemmer, ble det høsten 2018 vedtatt å opprette en arbeidsgruppe som skulle utarbeide en [mal for samling av nødvendige og tilstrekkelige internkontrolldokumenter i sekretariatene](#). De fleste sekretariatene har oppmerksomhet på internkontroll, men utfordringen for mange er at det mangler en helhetlig struktur eller kontrollmiljø. Vi håper at malen nå vil gjøre det enklere å etablere et tilstrekkelig kontrollmiljø. Malen var ferdig i november 2020

Sekretariatenes internkontroll bør selvsagt også være risikobasert. Uten risikobasert tilnærming, vil sekretariatene mangle kunnskap om hvorvidt etablerte kontrolltiltak i tilstrekkelig grad faktisk reduserer risiko. FKT og NKRF har derfor startet opp et felles prosjekt for å utarbeide en veileder for risikovurdering.

Arbeidsgruppen består av Pål Ringnes, leder for kontrollutvalgskomiteen i NKRF, Kari Louise Hovland, medlem i kontrollutvalgskomiteen til NKRF, Sveinung Talberg, kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal. Sveinung representerer FKT sammen med generalsekretær Anne-Karin F Pettersen.

Juridisk rådgivning og kompetansepool.

Styret har hatt løpende avtaler om rådgivning og juridisk bistand med Jan Frithjof Bernt. Avtalen har vært benyttet en gang i 2020 av kontrollutvalget i Kvinnherad kommune.

I henhold til Handlingsplanen for 2020-2021 skal FKT bygge opp og formalisere en kompetansepool blant medlemmene. *«En slik pool kan bestå av personer med ulik faglig bakgrunn, slik at den dekker de sentrale fagområdene for sekretariatene; juss, regnskap, endringsprosesser etc.»*

I november gjennomførte sekretariatet en undersøkelse for å kartlegge ressurser og behov hos medlemssekretariatene. Kartleggingen viste at mange sekretariat mener de selv har behov for mer juridisk kompetanse. Andre behov som ble nevnt var kompetanse på saksbehandling og kvalitetssikring, økonomi og plan- og bygningsloven.

Listen over fagområder som sekretariatene kan bidra med, er lang. Flere sekretariat svarer at de har juridisk kompetanse. Andre sentrale fagområder som ble nevnt var konkurranseutsetting av revisjon, bestilling av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller, oppfølging av vedtak, håndtering av henvendelser og arkiv. Denne listen vil også være nyttig i forbindelse med samlinger og konferanser.

Oppbygging av kompetansepoolen vil foregå i 2021. Vi starter med juridisk kompetansepool, evt. et område til, og følger oss litt fram på hvordan dette kan fungere.

Annen medlemspleie

Medlemmene mottar medlemsinformasjon stort sett etter hvert styremøte. Da blir også styreprotokollen lagt ved. I 2020 sendte vi ut åtte nyhetsbrev. FKT har i løpet av året mottatt en rekke henvendelser fra medlemmene innenfor forskjellige områder. Henvendelsene er besvart løpende. Henvendelsene har handlet om:

- kontrollutvalgets rett til å innkalle ansatte uten at rådmannen er til stede
- innsynsbegjæringer til kontrollutvalget
- kommunedirektørens uttalelsesrett
- avleggelse av årsregnskap i sammenslåtte kommuner
- kommunestyrets rett til å instruere eierrepresentant
- kontrollutvalgets rett til å være til stede i lukkede møter
- omdanning av selskapsform for sekretariat til kommunalt oppgavefelleskap
- avvikling av kommunale foretak
- reglene for fjernmøter i kontrollutvalget
- samarbeid sekretariat revisjon
- fylkesmannens lovlighetskontroller
- kontrollutvalgets oppfølging av forenklet etterlevelseskontroll
- omvalg og suppleringsvalg til kontrollutvalg

4. Utredninger og evalueringer

Våren 2020 gjennomførte FKT en undersøkelse om kommunenes og fylkeskommunenes etterlevelse av kommunelovens § 23-1 ved valg av kontrollutvalg for perioden 2019-2023. Undersøkelsen er oppsummert i rapporten [«Valg av kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg»](#)

Bakgrunnen for undersøkelsen var et innlegg som varamedlem til styre, Kjell Tore Wirum skulle holde på den avlyste sekretariatskonferansen i mars.

Formålet med undersøkelsen var å kunne presentere statistikk over kontrollutvalg i landets kommuner og fylkeskommuner hvor følgende forhold berøres:

- Kontrollutvalgets størrelse (lovens minstekrav om 5 – fem – medlemmer)
- Kjønnsmessig sammensetning (menn/kvinner)
- Politisk sammensetning (posisjon/opposisjon)
- Fordeling av leder/nestlederverv mellom kjønn (menn/kvinner) og politisk (posisjon/opposisjon)
- Samt om regelen om at minst ett av kontrollutvalgets medlemmer er medlem av kommunestyre/bystyre eller fylkesting.

[Rapporten ble omtalt i Kommunal Rapport](#)

5. Kontakt med myndigheter og andre organisasjoner

Kommunal og moderniseringsdepartementet, KMD

På eget initiativ og på initiativ fra medlemmer, sender FKT løpende henvendelser til departementet der vi spør om uttalelser og tolkninger av ulike bestemmelser i kommuneloven. Svarene vi mottar publiserer vi på hjemmesiden.

Spørsmål som vi har fått svar på:

- om kommunedirektørens uttalelsesrett i fm saker i kontrollutvalget
- om sekretariatet kan delta digitalt i fysiske møter i kontrollutvalget
- om endringer i årsberetningen etter fristens utløp
- om valg til kontrollutvalg - valgbarhet og habilitet

Det er flere henvendelser fra 2019 og 2020 som vi ikke har fått svar på ennå, blant annet:

- om personvernombud i kontrollutvalgssekretariat
- om forenklet etterlevelseskontroll
- om habilitet hos revisor (Ferdesaken)
- om bestemmelsen om at minst ett kommunestyremedlem skal være medlem av kontrollutvalget, kun er direkte knyttet til konstitueringen av kontrollutvalget, eller gjelder dette kravet også når det er tale om suppleringsvalg i løpet av valgperioden?

Departementet har signalisert at de vil samle opp flere problemstillinger og evt. vurdere å komme med forslag til lovendringer i fm kommunevalget i 2023.

Høsten 2020 har FKT ved nestleder og generalsekretær, vært involvert i departementets arbeid med å lage en veileder til Forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Veilederen blir publisert våren 2021.

Ut over dette er representanter fra departementet som regel representert blant innledere på våre samlinger og konferanser.

Utredningsleder i KMD Erland Aamodt, på sekretariatskonferansen i 2018

KS

I september inviterte vi KS til et møte for å diskutere mulige samarbeidsområder. Styreleder og generalsekretæren representerte FKT i møtet.

KS var interessert i å få innspill fra FKT på innholdet i PowerPoint-presentasjoner og digitale bøker som KS benytter i folkevalgtprogrammet, videre ønsket de eksempler på caseoppgaver, diskusjonsspørsmål og gode historier: Eksempler som synliggjør hvorfor egenkontroll er viktig. Hva kan folkevalgte gjøre for å sikre god egenkontroll i kommunen? Hvordan skal samspillet mellom kommunestyre og kontrollutvalg være? Styremedlem Liv Tronstad utførte dette oppdraget sammen med generalsekretæren.

Vi har en avtale med KS om å diskutere nærmere om det er muligheter for å samarbeide om arrangement under Arendalsuka.

NKRF

Etter valget på nytt styre og ny styreleder i 2020, så styret behov for et «bli kjent-møte» med NKRF og samtidig drøfte mulig samarbeid. Styreleder og generalsekretæren hadde et fysisk møte med styreleder og daglig leder i NKRF 9. september. Vi ble enige om å opprette en felles arbeidsgruppe for å utarbeide veileder for risikohåndtering i sekretariatene. Vi har også arrangert et webinar om håndtering av media i fellesskap.

Vi er enige om å opprettholde den gode kontakten og evt. drøfte flere samarbeidsprosjekt.

Transparency International Norge (TI-N)

FKT har vært medlem i Transparency International Norge (TI Norge) siden 2008. Vi er også lokalisert i samme kontorfellesskap. Vårt formål med medlemskapet å øke FKTs kompetanse på spørsmål om korrupsjon og antikorrupsjonsarbeid. FKT er representert på årsmøtene, og i 2020 har vi vært invitert på flere av TI Norges digitale rundebordskonferanser.

6. Profilerings

Deltakelse på konferanser og andre samlinger

Som en del av profileringen deltok flere av styrets medlemmer på Kontrollutvalgslederkonferansen til NKRF 29.-30. januar. Styreleder var invitert som gjest.

FKTs hjemmeside

FKTs hjemmeside www.fkt.no er en viktig informasjonskanal mellom årsmøtene og konferanser. Det er mulig å melde seg inn i FKT direkte fra hjemmesiden. Det er også mulig å melde seg på konferanser via hjemmesiden. Sekretariatet er nettredaktør og foretar den løpende oppdateringen av hjemmesiden.

FKT i sosiale media

Vi har ca.145 følgere på Twitter. @FKT_no. Fra 2018 har vi også hatt en facebook-side: @FKT.no. Her har vi oppnådd å få 108 følgere. Det er en bra stigning siden 2019. Vi oppfordrer medlemmene til å følge oss på sosiale medier. Her legger vi ut og deler relevante artikler og innlegg.

FKT i media

- Kommunal rapport: [Hvorfor kontroll og tilsyn er blitt så viktig i offentlig styring](#), av Generalsekretær Anne-Karin F Pettersen, Torbjørn Berglann, Konsek Trøndelag IKS og Petter Lodden, Statsforvalteren i Vestfold og Telemark.
- Kommunal Rapport: [Uheldig med posisjonsflertall i kontrollutvalg](#) Oppsalget omtaler FKT-rapporten «Valg av kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg».
- [Kommunal Rapport](#) og [Altaposten](#) «Kommunale kontrollutvalg- lokaldemokratiets vaktbikkje» av styremedlem Tom Øyvind Heitmann. Artikkelen har også vært publisert i den trykte avisa til Altaposten.

FKT har i 2020 gitt høringsuttalelse til:

- Lov om midlertidige unntak fra kommuneloven, lov om interkommunale selskaper og partiloven
- Forslag til lov om midlertidig unntak fra kommuneloven og lov om interkommunale selskaper" (Gjeninnføring av midlertidig lovgivning om fjernmøte)
- NKRFs standard for forenklet etterlevelseskontroll
- NKRFs standarder for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
- Standard for forenklet etterlevelseskontroll av vesentlige budsjettavvik

Oslo, 15.3 2021

Tage Pettersen, styreleder

Einar Ulla, nestleder

Marit Gilleberg, styremedlem

Bård Hoksrud, styremedlem

Tom Øyvind Heitmann, styremedlem

Liv Tronstad, styremedlem